

ת"פ 23404/04/16 - מדינת ישראל נגד עלי אלסייד, פלוני

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 23404-04-16 מדינת ישראל נ' אלסייד ואח'
לפני כבוד השופט איתי הרמלין
המאשימה: מדינת ישראל
נגד ע"י עו"ד מיכל אופיר

הנאשמים: 1. עלי אלסייד
ע"י עו"ד בן בן יהודה
2. פלוני
ע"י עו"ד בן בן יהודה

החלטה בטענה מקדמית

1. נגד הנאשמים הוגש בחודש אפריל 2016 כתב אישום המייחס להם הפעלת תחנת מעבר לא מורשית לפסולת בניין, ששימשה גם אתר לסילוק פסולת, וזאת בין ינואר 2011 לספטמבר 2012. אין מחלוקת כי כתב האישום שהוגש כשלוש שנים וחצי לאחר ביצוע העבירות הוגש בתחום תקופת ההתיישנות הבסיסית של עוונות העומדת על 5 שנים.

2. נאשם 1 טוען כי יש לבטל את כתב האישום נגדו בשל השתהות גורמי אכיפת החוק בטיפול בתיק. שיהוי זה מקים לו לטענתו הגנה מן הצדק. הסניגור מצוין בהקשר זה כי מעבר לכך שבשל חלוף הזמן קשה זיכרוןם של העדים, הרי שנאשם 2, חלה במהלך התקופה במחלת נפש ולא יוכל להעיד לטובת נאשם 1, ומכאן שלשהוי במקרה זה היו מאפיינים אובייקטיביים וסובייקטיביים כאחד - כלומר, לא רק שמדובר בזמן טיפול בלתי סביר ובלתי מוצדק, אלא שההשתהות גם פגעה באופן ממשי ביכולתו של הנאשם להתגונן.

3. התביעה טוענת מנגד כי בטיפול בעניינו של הנאשם לא חל שיהוי חמור המצדיק ביטולו של כתב האישום וממילא הטענה המקדמית של נאשם 1 מחייבת בירור עובדתי. לטענת התביעה, החקירה בתיק זה התמשכה בשל חוסר שיתוף פעולה של הנאשמים ובעיקר של נאשם 2. פעולות חקירה בוצעו בשנים 2013, 2014 ו-2015. יתר על כן, נאשם 1 נחקר בחודש נובמבר 2015 - כלומר, 5 חודשים "בלבד" לפני שהוגש כתב האישום. התביעה הוסיפה וציינה שלפי חוות הדעת של הפסיכיאטר המחוזי נאשם 2 לא היה אחראי למעשיו בשעת ביצוע העבירה, ומכאן שהתמשכות החקירה בתיק לא הביאה לשינוי לרעה ביכולתו של נאשם 1 להתגונן (שהרי עוד לפני תחילתה לא היה יכול נאשם 2 לסייע לו בהגנתו).

4. הסניגור הפנה לפסק דינו של בית המשפט העליון בע"פ 7014/06 מדינת ישראל נ' אבי מרגלית

(2007), שבו נאמר כי "ייתכנו מקרים נדירים בהם השתהותה של התביעה בהגשת כתב האישום תהיה בלתי סבירה באופן אשר יצדיק את ביטולו של כתב האישום וזאת בייחוד כאשר השתהות זו לא נובעת מסיבות מוצדקות" כמו גם להנחיית היועץ המשפטי לממשלה 4.1202 העוסקת בהשלכותיו של עיניו דין. הסניגור הפנה גם למספר פסקי דין שבהם התקבלה טענת הגנה מן הצדק בשל שיהוי בטיפול בתיק, אך לאחר בדיקה מסתבר כי רק אחת מאותן החלטות לא נהפכה בערעור והיא זו של השופט מרדכי פלד בת"פ (תל אביב) **מדינת ישראל נ' אייל חלק** (2011), ואולם באותו מקרה בניגוד לבעניינו מעבר לאיטיות הטיפול בתיק על ידי גורמי האכיפה התקיימו נסיבות נוספות שהיו רלוונטיות לטענת ההגנה מן הצדק - רשויות האכיפה הודיעו בתחילה לנאשמים כי התיק נגדם נסגר והם פיתחו ציפייה שהעניין הסתיים (מאוחר יותר התקבל ערר שהגישה המתלוננת והעניין נשקל על ידי הרשויות מחדש) כמו כן נפל פגם במשלוח ההודעות על הזכות לשימוע. על פסק דין זה שאליו הפנה הסניגור אפשר להוסיף גם את פסק דינו של השופט דוד רוזן בת"פ (תל אביב) 6650/93 **מדינת ישראל נ' יגאל תומרקין** (1995), שגם בו התקבלה טענת הגנה מן הצדק בתיק שבו חלף זמן רב מיום ביצוע העבירה ועד הגשת כתב האישום, ואולם גם שם הצטרפה לשיהוי נסיבה נוספת שאינה מתקיימת בעניינו והיא משלוח הודעה לנאשם על סגירת התיק שהביא לכך שהנאשם לא שמר את הראיות להגנתו שהיו בידיו. על פסקי דין אלה יש להוסיף גם את פסק דינו של בית המשפט העליון בעל"ע 2531/01 **שמעון חרמון נ' הוועד המחוזי של לשכת עורכי הדין בתל אביב - יפו** (2004), שבו בוטלה בשל שיהוי החלטה לפסול עורך דין שהורשע בפלילים מעיסוק במקצועו. הסיבה לביטול הייתה שההליך בלשכת עורכי הדין התקיים 9 שנים לאחר סיום ההליך הפלילי ו-13 שנה אחרי ביצוע העבירה. יצוין שבאותו מקרה מדובר היה בהליך בלשכת עורכי הדין שלא נקבעה לגבי תקופת התיישנות בחוק, ובית המשפט העליון ציין כי טענת שיהוי נטענת בדרך כלל במקרים שבהם לא קבועה בחוק תקופת התיישנות - זאת, בשונה מאשר בעניינו. יתר על כן, באותו מקרה לא הייתה סיבה כלשהי להשתהותה של הלשכה.

5. יש לזכור כי תקופות ההתיישנות מיום ביצוע העבירה הקבועות בסעיף 9(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 הן תקופות התיישנות "בסיסיות", שכן לפי האמור בסעיף 9(ג) לחוק יש למנות מחדש תקופות אלה מיום פעולת החקירה האחרונה שבוצעה. כלומר, במקרה שבפני שבו נחקר נאשם 1 בשנת 2015 אפשרו הוראות ההתיישנות הגשת כתב אישום עד שנת 2020.

6. משמעותן של הוראות ההתיישנות המרחיבות הקבועות בחוק, היא שככלל, כאשר מוגש כתב אישום בתחום תקופת ההתיישנות "הבסיסית" הקבועה לעבירה ללא ההארכה הקבועה בסעיף 9(ג), צריכות להתקיים נסיבות מיוחדות וחריגות מאד כדי שתתקבל טענת שיהוי. על מנת שתתקבל טענת הגנה מן הצדק בשל שיהוי אף על פי שכתב האישום הוגש בתקופת ההתיישנות "הבסיסית" צריכה ככלל להתלוות לשיהוי נסיבה נוספת כגון משלוח הודעה על סגירת התיק או אבדן ראיות כתוצאה מחלוף הזמן. יש להדגיש עם זאת שלא ניתן לפסול את האפשרות שבמקרים קיצוניים גם "בטלנות גמורה" (כהגדרת הסניגור) של רשויות האכיפה בפני עצמה תביא לקבלת טענת הגנה מן הצדק בשל שיהוי - במונח "בטלנות גמורה" כוונתי היא למקרה שבו פתיחת החקירה או הגשת כתב האישום התעכבו במשך שנים ללא כל סיבה.

7. במקרה שלפני לטענת התביעה התקיימה חקירה לאורך כל השנים שמאז ביצוע העבירות ועד העמדת הנאשמים לדין, והתמשכות החקירה היא באשמת הנאשמים. הסיניגור גם לא ביסס את טענתו כי יכולתו של הנאשם 1 להתגונן קופחה עקב התמשכות ההליכים, שכן לפי חוות הדעת של הפסיכיאטר המחוזי סימנים למחלת הנפש של נאשם 2 התגלו כבר לפני 9 שנים, ובשעת ביצוע העבירות לא היה אחראי למעשיו. כמובן, הטענה בדבר החלשות זיכרונם של עדים במשך השנים היא טענה ראייתית שצריכה להבחן במשפט.

8. השורה התחתונה היא שלא הוכח בפני שנפל פגם בפעולת הרשות המצדיק ביטולו של כתב האישום מכוחה של הגנה מן הצדק. כמובן, אם במהלך המשפט יתברר כי אכן היה מדובר בשיהוי כתוצאה מ"בטלות גמורה" או שנלוו אליו נסיבות רלוונטיות נוספות יוכל הסיניגור להעלות טענה זו בהמשך המשפט.

ניתנה היום, 17 ספטמבר 2017, בהעדר הצדדים.